

Protokoll fört vid enskild föredragning

Finansavdelningen
Allmänna byrån, F1

Beslutande
Minister
Roger Höglund

Föredragande
Avdelningsjurist
Sofia Higson

Justerat
Omedelbart

Nr 53

Initiativ om ändring av fastighetskattelag (1993:15) för
landskapet Åland
ÅLR 2023/8751
90 F1

Beslut

Beslöts lämna lagstiftningsinitiativ till lagberedningen enligt **bilaga 1, F123E42**.

Hänvisning

Lagberedningen

Kontaktperson
Avdelningsjurist Sofia Higson

Ärende

Initiativ om ändring av fastighetsskattelag (1993:15) för landskapet Åland

Bakgrund

Regeringen överlämnade den 9 oktober 2023 en proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av fastighetsskattelagen (RP 39/2023 rd). I propositionen föreslås en mindre ändring av den allmänna fastighetsskatteprocentsatsen. Den föreslagna ändringen medför att fastighetsskattelag (1993:15) på Åland ändras. I och med att en ändring av den åländska fastighetsskattelagen krävs, föreslår landskapsregeringen att fastighetsskattelagen ändras till den del den gäller skattefrihet för naturreservat.

Behov av ändring av fastighetsskattelagen för Åland

I början av 2021 trädde en lagstiftningsändring i kraft som befriade naturvårdsområden från fastighetsskatt i riket enligt 3 § 4 punkten fastighetsskattelagen. Befriade från skatt är områden som skyddats med stöd av 47 § rikets naturvårdslag (9/2023). I den åländska fastighetsskattelagen stiftas det inte särskilt om att de hänvisningar som görs till rikslag i rikets fastighetslag ska gälla motsvarande åländsk lag. Inte heller blir rikets naturvårdslag tillämplig på Åland, eftersom naturvård faller under åländsk lagstiftningsbehörighet. Således blir 3 § 4 punkten i rikets fastighetsskattelag inte tillämplig på åländska naturreservat.

För Ålands räkning skiljer man på privata naturskyddsområden och landskapsägda naturskyddsområden. Landskapsägda naturskyddsområden har ansetts vara annan gårdsbruksmark enligt 31 a § lag om värdering av tillgångar vid beskattningen (1142/2005, nedan *värderingslagen*), genom vilken värdet av fastigheten sätts ned till noll. Privatägda naturskyddsområden däremot anses inte enligt lagens nuvarande lydelse vara befriade från fastighetsskatt.

För att, liksom i riket, befria åländska privatägda naturreservat från fastighetsskatt föreslår landskapsregeringen att det införs en specifik bestämmelse om att hänvisningar till rikets

naturvårdslag i fastighetsskattelagen ska avse motsvarande bestämmelser i landskapslagstiftningen.

Kommunernas skatteinkomster från privata naturskyddsområden är enligt vad som framgår nedan mycket låga och fastighetsskattens ekonomiska belastning för markägaren är också liten. Trots detta är det ändamålsenligt att uppmuntra inrättandet av privata skyddsområden så att de skyddsområden som inrättas befrias från fastighetsskatt.

Konsekvenser

Konsekvenser för kommunerna

Skattebefrielsen av privatägda naturreservat kommer att minska kommunernas skatteinkomster. Utifrån tillgängliga uppgifter är det inte möjligt att uppskatta den effekt lagändringen skulle ha på skatteintäkter. När man i riket införde motsvarande skattebefrielse av naturvårdsområden uppskattades den totala förlusten av skatteinkomster till 100 000–300 000 €. Med beaktande av den åländska befolkningsandelen om 0,55 torde den totala förlusten av skatteintäkter för åländska kommuner vara uppskattningsvis 500–2000 €.

På grund av den ringa betydelsen av ändringens ekonomiska konsekvenser föreslås att förlusten av skatteinkomsterna inte ska kompenseras kommunerna.

Konsekvenser för fastighetsägare

Ålands naturreservat (inklusive Natura 2000 områden med fredningsbeslut och/eller avtal) uppgick år 2021 till ca 3 105 hektar landareal och 33 049 hektar vattenareal. Uttryckt i procent av Ålands areal täcker naturskyddsområden ca 2,0 procent av landarealen och ca 2,8 procent av vattenarealen. Största delen av naturskyddsområdena är samhällsägda.

Naturreservat kan inte maskinellt identifieras i Skatteförvaltningens system. För att genomföra skattefriheten för en viss fastighet krävs ett yrkande och en utredning av markägaren. Uppgifterna om fastigheten sparas i Skatteförvaltningens databas för följande år. Fastighetsägaren är således tvungen att vidta en åtgärd för att hans fastighet ska registreras som naturreservat i Skatteförvaltningens system, men åtgärden är en engångsföreteelse.

Konsekvenser för landskapsregeringen

Skatteförvaltningen sköter enligt republikens presidents förordning (2020:88) om verkställandet av beskattningen på Åland för skatter som betalas till landskapet Åland och kommunerna på Åland de förvaltningsuppgifter som hör till Ålands landskapsregering i fråga om skatt på inkomst och fastighetsskatt som betalas till kommunen. Landskapet Åland svarar enligt förordningen för de kostnader som orsakas av särdrag i lagstiftningen om kommunalskatt och fastighetsskatt i landskapet. Enligt uppgift från

Skatteförvaltningen kommer denna ändring inte att leda till någon kostnadsökning i det avtal som reglerar kostnaderna som orsakas av särdrag i lagstiftningen om kommunalskatt och fastighetsskatt.

Miljökonsekvenser

I den mån denna ändring uppmuntrar markägarna att inrätta privata naturreservat skulle den bidra till att bevara den biologiska mångfalden.

Införandet av skattebefrielse för naturreservat skulle kunna leda till att markområden som inte egentligen är skyddsvärda inrättas som naturreservat i syfte att kringgå skattelagstiftningen för att senare avregistreras som naturskyddsområden när ägaren önskar använda dem för privat bruk. Inrättande av naturreservat i landskapet Åland regleras i landskapslagen om naturvård. För att ett område ska inrättas som naturreservat förutsätts enligt 5 § att det i området förekommer en art, en biotop eller ett ekosystem som är sällsynt eller om området är av särskild betydelse för kännedomen om landskapets natur eller representativt för en viss naturtyp. Det är enligt 8 § landskapsregeringen som fattar beslut om inrättande av naturreservat och innan ett fredningsbeslut fattas skall kommunen höras. Tillsynen över och skötseln av naturreservat och naturminnen åligger enligt 11 § landskapsregeringen. Skötseln av ett naturreservat eller ett naturminne som innehas av enskild kan dock genom avtal överlåtas till fastighetsägaren. Enligt 12 § får ett fredningsbeslut upphävas endast om områdets skyddsvärde avsevärt har minskat eller om fredningen förhindrar att ett projekt eller en plan av stort allmänintresse genomförs. Mot bakgrund av de förutsättningar och begränsningar som framgår av lagstiftningen bedömer landskapsregeringen att risken för områden inrättas som naturskyddsområden enbart i syfte att kringgå beskattningen är liten.

Landskapsregeringens beslut

Beslutades att meddela lagberedningen att fastighetsskattelag (1993:15) för Åland bör revideras för att befria åländska privatägda naturreservat från fastighetsskatt.

Minister

Roger Höglund

Avdelningsjurist

Sofia Higson